

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/21519
G.K. 50

GÜNLÜ

Sayı : 75833232-610
Konu : Soru Önergeleri

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı'nın 04.12.2019 tarihli ve 48360949-610-E.196304 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazı ile Bakanlığım koordinatörlüğünde cevap verilmesi tensip olunan 22.11.2019 tarihli ve 43452547-120.07-568535 sayılı yazınız ekindeki, Eskişehir Milletvekili Sayın Arslan KABUKCUOĞLU tarafından tevcih edilen 7/21519 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak Ek'te sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-imzalıdır
Mustafa VARANK
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Dağıtım:

Gereği:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi:

Cumhurbaşkanı Yardımcılığına

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ SN. ARSLAN KABUKÇUOĞLU'NUN

7/21519 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de “beyin göçü” olayı, güncelliğini koruyan en önemli sorunlardan biridir. Ülkemizden her yıl, kendi alanlarında yetişmiş, her meslekten vatandaşımız, ülkemizi terk edip, sosyo-ekonomik olanakları daha iyi olan ülkelere çalışmaya ve yaşamaya gitmektedir. Bu durum, ülkemiz için büyük bir kayıp oluşturunca, gittikleri ülkeler için önemli bir kazanç oluşturmaktadır.

Ankara Ticaret Odası’nın “Türk Beyin Gurbetçileri” başlığı ile hazırladığı rapora göre, Türkiye beyin göçü en fazla olan 32 ülke içinde 24’üncüdür. İyi eğitim görmüş her 100 kişiden 59’u yurt dışında çalışmayı tercih ettiği görülmektedir. İktidar, bu vatandaşlarımızı yurt içinde tutma konusunda zorlanmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun yayınlamış olduğu Uluslararası Göç İstatistikleri’nde; Türkiye’den göç eden kişi sayısı 2018 yılında bir önceki yıla göre %27,7 artarak 323 bin 918 olduğu; göç edenlerin 136 bin 740’ı T.C. vatandaşı iken 187 bin 178’ini yabancı uyruklu nüfusun oluşturduğu ifade edilmektedir. Bu hususa 2020 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında da değinilerek, Yurtdışına göç eden Türk vatandaşı sayısının 137 bine ulaştığı belirtilmektedir.

Bu bağlamda;

Soru 1- 2018 yılında bir önceki yıla göre yaşanan %27,7’lik artışın nedenleri nelerdir? Yurtdışına göç eden 136 bin 740 vatandaşımız olduğu saptandığına göre, bu sayının ne kadarı beyin göçü olarak gerçekleşmiştir? Göç eden vatandaşlarımızın eğitim düzeyi ve mesleki sınıflandırmasına yönelik bir çalışmanız var mıdır?

Soru 2- Beyin göçü sebeplerinin ortadan kaldırılması için ne tür çalışmalar yürütülmüş ve yürütülmektedir? Ülkemizin beyin göçü veren değil, beyin göçü alan bir ülke olması için ne tür bir planlama söz konusudur?

Soru 3- 2020 yılı Cumhurbaşkanlığı yıllık programında, beyin göçüyle ilgili sadece nedenlerinin analiz edileceği yer almaktadır. Eğer bu analiz daha önce yapılmadıysa bu zamana kadar neden geciktirilmiştir? Beyin göçünün önlenmesine yönelik “Somut” tedbirlere programda neden yer verilmemiştir?

CEVAPLAR

Cevap 1-3- Tersine beyin göçünün teşvik edilmesi ve yabancı uyruklu araştırmacıların araştırmalarını ülkemizde yürütmelerine yönelik olarak; TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından çeşitli burs ve destek programları yürütülmektedir. Bunlar; “2232 Uluslararası Lider Araştırmacılar Burs Programı”, “2236 Uluslararası

Deneyimli Araştırmacı Dolaşımı Destek Programı”, “2216 Uluslararası Araştırmacılar İçin Araştırma Burs Programı” ve “2247 Öncü Araştırmacılar Destek Programı”ve “2247 B-Avrupa Araştırma Konseyi (ERC) Projeleri Güçlendirme Desteği Programı”dır.

Söz konusu programlara ilişkin açıklayıcı bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

2232 Uluslararası Lider Araştırmacılar Burs Programı: TÜBİTAK Uluslararası Lider Araştırmacılar Programı çerçevesinde; küresel rekabet gücümüzü arttıracak alanlardaki uzman araştırmacılar ülkemize davet edilmiştir. Yapılan davete dünyanın önde gelen üniversitelerinden ve özel sektör kuruluşlarından toplamda 242 başvuru alınmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda ise; 98'i Türk, 29'u yabancı olmak üzere toplam 127 araştırmacı, programımızın bir parçası olmaya hak kazanmıştır. Programda; dünyanın en iyi üniversiteleri arasında yer alan MIT, Stanford, Harvard, Oxford ve Yale'in yanı sıra yine dünyanın önde gelen şirketlerinde görev yapmakta olan isimler de bulunmaktadır. Lider Araştırmacılar Burs Programı kapsamında ülkemize gelen araştırmacıların bir kısmı çalışmalarına başlamıştır.

2236 Uluslararası Deneyimli Araştırmacı Dolaşımı Destek Programı: Uluslararası ve Türk araştırmacıların Türkiye’de yapacakları araştırmalarına destek vermek amacıyla Avrupa Birliği (AB) desteği ile başlatılan programda sözleşme gereği 4 kez çağrıya çıkmıştır. 2015 yılında son çağrısı tamamlanan program kapsamında 103 araştırmacı desteklenmiştir. Ayrıca, AB ile yapılan hibe sözleşmesi çerçevesinde 2 Temmuz 2018 - 30 Haziran 2023 tarihleri arasında çağrıya çıkılması yönünde protokol imzalanmıştır. 5 yıllık proje süresince 4 ayrı çağrı yayınlanacak ve her çağrıda 25 olmak üzere toplam 100 Türk ya da yabancı araştırmacı yurtdışından Türkiye’deki akademi ve sanayi kuruluşlarına araştırma yapmak üzere davet edileceklerdir.

2216 Uluslararası Araştırmacılar için Araştırma Burs Programı: Araştırmalarının bir bölümünü Türkiye’de yapacak, doktorasını almış veya yurt dışında doktora programına kayıtlı yabancı ülke vatandaşı araştırmacılara Türkiye’deki üniversitelerde veya araştırma kurumlarında yapacakları araştırmalar için destek verilmektedir. Bu program ile son 10 yılda 564 yabancı uyruklu araştırmacı Türkiye’ye gelerek araştırmasını ülkemizde yürütmüştür.

2247 Öncü Araştırmacılar Destek Programı: Beyin göçünü önlemek, ülkemizde yer alan araştırmacı ve bilim insanlarımızın araştırmalarını ülkemizde devam ettirmelerini teşvik etmek amacıyla 2019 yılında Öncü Araştırmacılar Destek Programı başlatılmıştır. Bilimsel ve teknolojik alanlarda çığır açıcı nitelikte gelişmeler sağlamaya yönelik iddialı hedefler içeren, önemli boşlukları veya eksiklikleri giderebilme ve araştırmacılar yeni bir bakış açısı kazandırabilme fırsatı sunan, önemli bir keşif ve/veya buluş yapma potansiyeline sahip projeler bu program vasıtasıyla desteklenecektir.

2247 B - Avrupa Araştırma Konseyi (ERC) Projeleri Güçlendirme Desteği Programı: Ülkemizin AB fonlarından daha fazla yararlanabilmesini teminen; AB fonlarından ülkemize geri dönüş oranını artırmak için araştırmacıların önemli bir keşif ve/veya buluş yapma potansiyeli içeren projelerini iyileştirmek ve Avrupa Araştırma Konseyi (ERC)’den destek alabilmeleri amaçlanmıştır. Ülkemiz açısından stratejik değer taşıyan alanlarda yürütülecek projelere katkı sağlamak üzere açılan bu programa başvurular 18.06.2019 tarihinden itibaren yapılabilmekte olup program çağrısı sürekli başvuruya açıktır.